

Svete točke nad Beg'nami

NAD GORENJSKO VASJO brni energetski stroj, le kdo, le kdaj ga je zagnal?

Besedilo **DEJAN OGRINEC**
Foto **JURIJ SINOBAD**

Nad vasjo Begunje na Gorenjskem, ki je severozahodno znana kot Beg'ne, zaradi psihiatrične bolnišnice, so ruševine gradu Kamen. Na Avstrijskem bi take ostaline dobile vsaj obcestne table, tostran Karavank bolj ali manj umirajo. Morda veste, da je bil eden Kamnovih lastnikov grof Gašper Lambergar, 85-kratni zmagovalac viteških dvobojev po Evropi in junak ljudske pesmi o Pegamu in Lambergarju, nekakšen prvi olimpijec Gorenjske, o drugem boste zdajle brali v prvo.

Prazgodovinske Njivice

Prazgodovinsko najdišče na Njivicah je ožjemu krogu znano najstarejše naselbinsko jedro Begunjskega kota. Leži ob cesti Begunje-Tržič, ki je obstajala že v antičnih časih. Ko se s ceste obrnemo nazaj proti zahodu, se očem razkrije mogočen in zarašččen skalnat zid, ki skriva podzemne jame in rove. Domačini mu rečejo Jamarski vrh.

O svetu pod Jamarskim vrhom in ruševinah gradu Kamen največ ve Jurij Sinobad, zgodovinar in knjižničar iz Radovljice. »Na srednjem, najvišjem vrhu so skrivnostne ruševine, o katerih sem slišal pripovedovati starejše domačine in sorodnike, tam sem preživel prva leta otroštva. Na bližnjem Kamnu sem bil, v Zijalki tudi, nisem pa obiskal drugih skrivnosti. Vse se je spremenilo februarkega dne pred nekaj leti, ko me je prijatelj Sašo Gašperin peljal na eno od jamarskih poti,« začne Sinobad.

Gašperin, po domače Fentov, je Begunjec po srcu in koreninah, direktor kampa Šobec, in odlično pozna lokalno zgodovino. Kot najstnik je brskal po okolici in se še vedno kot izkušeni jamar in plezalec podaja v podzemni in gorski svet.

»Tam gori na vrhu,« Jamarskem, »sem vedno čutil posebno energijo. V kamnitih nedrjih vrha se skrivajo tri svete jame Begunjskega kota: Zijalka, Škratov gradič in Prižnica. Desna stranica navidezne skalnate piramide temelji v gradu Kamen, leva pa se izteka v Njivice. Na vrhu, na najbolj osupljivo lepem kraju, na katerih sem kdaj stal, stoje skrivnostne razvaline mogočnega obzidja, ki po mojem mnenju ne morejo biti nič drugega kakor ostanki starodavnega svetišča,« je zanosen Gašperin.

Zijalka, Zjáuka (682 metrov)

S Sašem in Jurijem začnemo v jami Zijalki, Zjáuki, kot ji pravijo Begunjci: »Ta slikoviti skalni spodmol sem si vedno predstavljal kot prazgodovinsko bivališče. Zaradi tople klime in značilne morfologije jame tega ni težko verjeti. Kolikokrat sem sredi najhujše zime v njej telovadil po skalah v majici ali se grel ob ognju.«

Glede na najdene predmete so teze o sakralnem pomenu jame zelo verjetne. V 50. letih 20. stoletja so pri arheoloških izkopavanjih poleg živalskih kosti našli nekaj železnih predmetov, kamnite žrmlje, utež za

Pogled proti trem točkam Jamarskega vrha s ceste Tržič-Begunje: (1) Škratov gradič, (2) jama Prižnica, (3) jama Zijalka in (4) razvaline na Jamarskem vrhu

statve in veliko manjših odlomkov keramike, domačin pa osem rimskih novcev iz 3. in 4. stoletja. Najdbe so datirali v čas od 19. do 6. st. pr. n. št., torej od starejše bronaste dobe do halštatskega obdobja starejše železne dobe. Leta 1980 so na podobne najdbe naleteli pri gradnji vodnega zbiralnika in vodovoda za lastnike hiš pod vzhodnim pobočjem Velikih Njivic. Zjáuko primerjamo z znamenito jamo nad vasjo Poljšica pri Zgornjih Gorjah, kjer so

GAŠPER LAMBERGAR, 85-kratni zmagovalac viteških dvobojev po Evropi, je nekakšen prvi olimpijec Gorenjske.

našli ostanke iz starejše kamene dobe in katere ime potrjuje prastaro izročilo, da je bilo tam svetišče in ne samo zavetišče staroselcev – Poglejska cerkev.

Škratov gradič (683 metrov)

Nekaj deset metrov zahodno od Zijalke je manjša obzidana jama, Hudičev oziroma Škratov gradič. Dostop je zahteven, nanj se pleza, še to v navezi.

Jama je sprva krajši rov, ki se po kakšnih osmih metrih razširi v manjšo dvorano. Iz nje vodijo trije rovi. Vsi se po dobrih desetih metrih zožijo v neprehodne špranje. Zanimivo, da je približno petnajst metrov od vhoda v jamo, dva metra pred zaključkom dvorane, moč videti sveže sledi, ki so jih za seboj pustili divji kopači, kot jim rečejo tukajšnji.

»Od kod žgana glinena opeka, vzdana v stene gradiča, od kod klesan prag iz zelene-ga perasha tufa (iz bližnje Peračice)? To so

vedar gradbeni in likovni elementi baroka. Zakaj bi kdo v času, ko so že uporabljali smodnik, vlagal tolikšen trud v izgradnjo ali obnovo utrdbe brez strateškega pomena?« je razmišljal Sašo.

Luknja neznanega namena

O namembnosti obzidja je podvomil že polihistor Valvasor, ki jamskega gradu in Zijalke nikjer ne omenja. Je pa Valvasorjev bakro-

rezec na gravuro, ki prikazuje grad Kamen, na skale nad gradom vrezal napis Des berck Mandl Schlössl, kar bi pomenilo Gradič jamskega škrate. O njem je Valvasor priobčil tudi znano in večkrat citirano kratko zgodbo, ki so mu jo po ustnem izročilu povedali preprosti kmečki ljudje iz okolice.

V skali blizu gradu Kamen je videl zazidano luknjo, ki je imela navznoter majhno štirioglo odprtino ali okence. Slišal je sicer, da naj bi se skozi njo dalo streljati, a je hkrati bistroumno ugotovil, da luknja nima vhoda. Zapisal je, da tam ni bilo niti tolikšne odprtine, da bi se skozi njo mogla izmuzniti miška, pa tudi skozi okno bi še mačka komaj mogla zlesti.

V jami za Škratovim gradičem so vidni ostanke, ki so jih za seboj pustili iskalci zakladov. Menda se starejši Radovljčan spominja, da je še konec 70. let 20. stoletja videl manjšo, umetno izklesano kamnito glavo, ki je bila

Sašo Gašperin pod kamnitim mostom v jami Prižnici

vzdana v steno, levo od vhoda v Škratovo jamo. Danes o njej ni sledi.

Jama Prižnica (698 metrov)

Izhodišče za vzpon na Prižnico je približno na polovici poti med Zijalko in Škratovim gradičem. Jama je 15 metrov višje kot Škratov gradič, zato je plezanje zahtevnejše. Izjemen razgled na Begunje z okolico in kamnit most, ki se pne med stenama tik pod stropom jame, pusti človeka brez besed. Ni si težko predstavljati, kakšni občutki so pod dvojnimi obokom Prižnice navdajali prebivalce prazgodovinskih Njivic. »Glede na vse, kar sem videl v jami in na poti do nje, lahko rečem, da si Prižnica zasluži vso pozornost arheološke stroke,« govori Jurij. On je na skrivnostnost območja opozoril stroko.

Razvaline na Jamarskem vrhu (916 metrov)

A prave skrivnosti so visoko nad oblaki, bi lahko rekli. Na Jamarski vrh vodi več poti. Najlepša se začne pri zgornjem stolpu gradu Kamen. Vrh dosežemo po slabi uri nezahtevnega plezanja. Odpirajo se izjemni razgledi na prostrano Deželo, kot se imenuje ravnica spodaj, gozdnato Jelovico in gorski venec Julijcev. Tik pod vrhom je prvo presenečenje. Manjša, skoraj popolnoma okrogla luknja v podrtem zidu pod kopico zložene-ga kamenja. Odprtina ima v premeru 10,5 centimetra in sega 38 centimetrov v globino. Ta nenavadni gladko ometani oziroma uliti cevasti jašek je usmerjen proti Studorju in Dobrči (1634 metrov), tako kot celoten greben Jamarskega vrha. Odstopanje od smeri vzhod-zahod znaša le nekaj stopinj. Meritev s kotnim merilnikom je pokazala, da jašek poteka skozi zid pod kotom 48 stopinj (+, - 2 stopinj). Tolikšen, kot je največkrat uporabljen pri gradnji piramid. Glede na način obdelave materiala in pravilnost oblike je

Gladko ulita cev jaška v oboku zidu na Jamarskem vrhu

vsakomur jasno, da gre za delo človeških rok.

Poleg osupljivega razgleda vzame dih ostanek kamnitega oboka, ki se na tri metre dolgem loku boči nad terenom. Gladki stiki med popolnoma prilagojenimi se kamni dokazujejo, da so bili ljudje, ki so jih obklesali in pozidali, mojstri. In še drugi jašek. Tudi ta je v preseku popolnoma okrogel in gladko ometan. Zid oboka prebija v dolžini 85 centimetrov, spet pod kotom 48 stopinj (+, - 2 stopinji), premer ima 9,5 centimetra. Ni usmerjen na vzhod, ampak jugovzhod. Oba jaška sta po načinu zidave podobna okroglim odprtina v obzidju Škratovega gradiča.

Kjer koli na tem pravilno oblikovanem pomolu razmaknemo rušo, naletimo na lepo zloženo in obdelano kamenje v pasu, ki se razteza vsaj 15 metrov v dolžino in skoraj osem metrov v najširšem delu. Na južnem robu najdišč, 10 metrov zahodno od ostankov podrtega oboka, zagledamo še v brežini obzidano odprtino. Ta vodi v manjši podzemni prostor, nad katerim se pne 1,2 metra široka plast pozidanega kamenja. Na podobne ostanke naletimo tudi na severni strani najdišča, kjer je obzidana odprtina neprimerno manjša, vendar leži na približno isti višini. So pa dobro vidne sledi delovanja (nekdanjih?) divjih kopačev.

»Po objavi v Linhartovih listih sem slišal nekaj zanimivih zgodb o najdbah, ki naj

bi jih nekateri domačini odkrili na območju ruševin na Jamarskem vrhu,« se je namuznil zgodovinar. Neki Begunjec se je rad pohvalil, da je našel ostanke kovinske sekire ter loka in puščic, in znana je zgodba o Radovljčanu, ki naj bi na Jamarskem vrhu izkopal nekaj starih novcev, za katere je trdil, da so keltski. Zgodbe žal niso podprte z materialnimi dokazi.

Radiestezijske meritve

Radiestezista Franc Šturm in Jože Guardjančič sta junija opravila meritve energijskega polja in te so pokazale izjemen energijski naboj treh jam in njihovo medsebojno povezanost. »Vsa gora naj bi delovala kot močan energetski stroj, nam neznani graditelji pa naj bi z gradnjo objektov vplivali na njegovo delovanje,« je povedal Šturm, ki je opravil tudi meritve megalitskega kroga pod Krnom – tega je odkril upokojeni direktor TNP Janez Bizjak.

Šturm in Guardjančič sta v jami Zijalki celo ugotovila, da njena posebna oblika ustvarja ne-polje, ki je na tleh, ob treh nišah, vklesanih v severno steno jame. Polje ni niti dobre niti slabe energije. Na podobno je Šturm naletel v kraljevi dvorani Kefrenove piramide v Egiptu, na vrhu tumulusa v Vratnici in na vrhu velike piramide (Visoko, Bosna) ter nazadnje v Krogu pod Krnom. A brez skrbi, takih polj narava sama ne ustvarja

niti jih ne ohranja. Trajajo le tako dolgo, dokler deluje naprava, ki jih ohranja. Zato Šturm verjame, da so tri nižje zijalke nekako povezane z Jamarskim vrhom. Gre za močno geomantično točko s premerom nekaj sto metrov. Očitno, glede na nenavadne ruševine, ki jih ni možno pojasniti z navadno gradbeno logiko, so jo v preteklosti še dodatno okrepili. Menda tu seva močnejše biopolje kot v Krogu pod Krnom.

Vprašanja, odgovori?

Skrivnostne razvaline na Jamarskem vrhu nad Begunjami pripovedujejo zgodbo iz davne preteklosti in zastavljajo številna vprašanja. Na mnoga bo mogoče odgovoriti šele po temeljitih arheoloških izkopavanjih, nekaj jih bo še dolgo odprtih. Kdo so bili ljudje, ki so na taki višini postavili tako obsežno gradnjo? Kdaj so jo gradili in čemu je bila namenjena? »Obrambni namen gradnje je na tej nadmorski višini hudo vprašljivo, za opazovalnico pa je preveč monumentalna. Skalovlja jim na goro res ni bilo treba nositi, saj ga je na vrhu v izobilju. Lesa za žganje apna je bilo v okolici dovolj. Neprimerno težje je bilo zagotoviti zadostne količine vode in peska. Če upoštevamo še usmerjenost gradnje proti vzhodu, se ruševine na Jamarskem vrhu kažejo kot ostanke nečesa, morebiti starodavnega svetišča,« trdi in upa na razrešitev uganke Jurij Sinobad.

BREZSKRBNI V SVETU SODOBNIH TEHNOLOGIJ S TELEKOMOM SLOVENIJE

- **Kateri mobilni paket Penzion izbrati?**
- **Poznate prednosti mobilnega paketa Penzion Neomejeni?**
- **Kaj vključuje paket TopTrio Penzion?**
- **Kako lahko prihranimo?**

Nekaj odgovorov dobite tukaj, preostalo izveste na www.telekom.si, prodajnih mestih Telekoma Slovenije in na praktični delavnici.

Več o prednostih uporabe sodobnih tehnologij bomo predstavili na delavnici, ki bo 16. 11. 2015 v Ljubljani. **Prijavite se**, 100 srečnežev čaka poučno in zabavno dopoldne s praktičnimi nagradami.

Obogatena ponudba Penzion

Ponudba Penzion Telekoma Slovenije je skrbno načrtovana ter prilagojena potrebam starejših, ki uporabljajo mobilni, računalnik ali televizijo. Namenjena je upokojemcem in vsem aktivnim po 60. letu starosti, tako manj kot tudi bolj zahtevnim uporabnikom.

Mobilni paketi Penzion za enostavno uporabo

Ponudba je raznovrstna, prilagojena različnim potrebam. Za enostavno uporabo sta primerna **paketa Penzion 100** s 100 enotami storitev in **paket Penzion 300** s 300 enotami storitev. Na voljo je tudi **paket Penzion 300 za dva uporabnika**, ki v eni mesečni naročnini vključuje 600 enot storitev, ki jih lahko poljubno porabita dva člana družine. Skupna lastnost paketov Penzion je tudi možnost **brezplačnih neomejenih pogovorov z vsemi naročniki paketov Penzion**, tudi z naročniki tistih paketov Penzion, ki niso več v redni ponudbi.

Nov mobilni paket za neomejene pogovore in sporočila

Zahtevnejšim uporabnikom je v akcijskem obdobju do

15. 11. 2015 namenjen **novi, cenovno ugodni paket Penzion Neomejeni**, saj z vključenimi neomejenimi klici in sporočili SMS/MMS v vsa slovenska omrežja zagotavlja popolno brezskrbnost pri komunikaciji. Prenos podatkov pa se zaračuna po porabi oz. največ 3 evre mesečno.

Ugoden nakup mobilnega, na obroke in brez obresti
Ob sklenitvi naročniškega razmerja s katerimkoli mobilnim paketom Penzion lahko kupite odlični mobilni po akcijski ceni, na obroke in brez obresti. Npr. novi LG Wine Smart je z možnostjo uporabe klasične tipkovnice ali zaslona na dotik idealen za začetnike.

Napredna televizija, internet, telefonija

Ponudbo Penzion dopolnjuje tudi paket s širokopasovnimi storitvami, paket TopTrio Penzion. Vključuje odlično televizijo z več kot 115 programi in naprednimi storitvami, hiter in varen internet, kar 5 ur vključenih brezplačnih pogovorov v vsa slovenska omrežja ter brezplačne pogovore z vsemi naročniki telefonije SiOL. Cenovno ugoden paket je za nove naročnike prvih 5 mesecev lahko polovico cenejši. Namesto te ugodnosti je na voljo lahko tudi cenejši nakup mobilnega, tablice, prenosnika ali televizije.

Odlična ponudba do 15. 11. 2015

Naročniki paketa TopTrio

Penzion, ki so hkrati naročniki enega od mobilnih paketov Penzion, lahko v akcijskem obdobju do 15. 11. 2015 dobijo 3 evre popusta na mesečno naročnino paketa TopTrio Penzion.

Telekom Slovenije vam zagotavlja vse storitve na enem mestu.

Za več informacij o ponudbi Penzion obiščite www.telekom.si, **Telekomov center**, pooblaščen prodajno mesto ali pokličite **041 700 700** oz. **080 8000**.

PRIJAVNICA

Ime in priimek	Datum rojstva
Naslov	Poštna številka in kraj
E-naslov	Telefon
Podpis	V/Na, dne

S podpisom tega kupona dovoljujem, da Delo, d. d., in Telekom Slovenija, d. d., hranita in uporabljata moje podatke v trženjske namene. Prijavnico pošljite na naslov: **Delo, d. d., marketing, Dunajska 5, 1509 Ljubljana.**

S podpisom tega kupona dovoljujem, da Delo, d. d., in Telekom Slovenija, d. d., posredovane osebne podatke uporabljata in shranjujeta skladno z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1). Udeležencem dovoljuje, da Delo, d. d., in Telekom Slovenija, d. d., navedene osebne podatke obdelujeta v svojih zbirkah ter jih uporabljata za statistično obdelavo, segmentacijo kupcev, obdelavo preteklega nakupnega vedenja, izpolnjevanje pogodbenih obveznosti, obveščanje kupcev o morebitnih napakah na izdelkih, pošiljanje ponudb, oglašnega gradiva, revij, vabil na dogodke organizatorja in partnerskih podjetij organizatorja ter za telefonsko, pisno in elektronsko anketiranje ter zbiranje naročil oziroma, da posredovane podatke uporabita za neposredno trženje. Navedene osebne podatke lahko Delo, d. d., in Telekom Slovenija, d. d., hranita in obdelujeta do pisnega preklica privolitve udeleženca. Na podlagi 73. člena ZVOP-1 lahko posameznik kadarkoli zahteva popravek ali izbris podatkov in sicer pisno na naslov: Delo, d. d., Dunajska 5, Ljubljana oziroma na info@telekom.si. Udeležencu pripadajo vse pravice skladno z ZVOP-1 in Zakonom o varstvu potrošnikov (ZVOP).

PROMOVILSKO SPOROČILO.